

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 9Sžso/70/2014
Identifikačné číslo spisu: 8014200070
Dátum vydania rozhodnutia: 24.02.2016
Meno a priezvisko: JUDr. Viera Nevedelová
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2016:8014200070.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobkyne: I.C.A., s.r.o., Bardejovská č. 747, Svidník, IČO: 31 662 013, zastúpenej JUDr. Martou Maruniakovou, advokátkou so sídlom Sovietskych hrdinov č. 200/33, Svidník, proti žalovanej: Sociálna poisťovňa, ústredie, Ul. 29. augusta č. 8, Bratislava, o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovanej č. 38260-2/2012-BA zo 7. decembra 2012 o predpísaní poistného, o odvolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Prešove z 15. mája 2014, č. k. 4S/3/2014-33, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Prešove z 15. mája 2014, č. k. 4S/3/2014-33, z r u š u j e a v e c m u v r a c i a n a d'alsie konanie.

Odôvodnenie

Rozsudkom z 15. mája 2014, č. k. 4S/3/2014-33, krajský súd zamietol žalobu a účastníkom náhradu trov konania nepriznal.

Z odôvodnenia rozsudku vyplýva, že Sociálna poisťovňa, pobočka Svidník rozhodnutím č. 700-3210327712-GC04/12 z 27.04.2012 podľa § 240 zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov (ďalej len zákon č. 461/2003 Z. z.) predpísala žalobkyni penále 19 738,33 €, vypočítané z dlžnej sumy poistného na nemocenské poistenie, starobné poistenie a príspevkov na starobné dôchodkové sporenie, poistného na invalidné poistenie, úrazové poistenie, garančné poistenie, poistenie v nezamestnanosti a poistného do rezervného fondu solidarity (ďalej len „poistné a príspevky“) za obdobie január 2010, február 2010, apríl 2010, jún 2010, november 2010, január 2011 až apríl 2011, a to vo výške 0,05% za každý deň omeškania odo dňa splatnosti poistného a príspevkov. Žalovaná rozhodnutím č. 38260-2/2012-BA zo 07.12.2012 rozhodnutie pobočky zmenila tak, že z výrokovej časti rozhodnutia vypustila text „penále v sume 19 783,33 €“ a nahradila ho textom „penále v sume 19 738,33 €“, pričom vo zvyšku rozhodnutie pobočky potvrdila. V odôvodnení rozhodnutia žalovaná nepovažovala za dôvodnú námietku žalobkyne proti dátumu splatnosti poistného a príspevkov za január a február 2010, od ktorého bolo penále počítané. Poukázala na to, že žalobkyňa odviedla poistné a príspevky za uvedené kalendárne mesiace po dátume jeho splatnosti a hoci rozhodnutím pobočky č. 1101-48512-GC13/2010 z 23.09.2010 boli žalobkyni povolené splátky poistného (v celkovej výške 140 834,10 €), v

dôsledku toho, že žalobkyňa nezaplatila včas poistné a príspevky za mesiac november 2010, podľa § 146 ods. 3 zákona č. 461/2003 Z. z. sa splatnou stala celá dlžná suma.

Krajský súd nepovažoval za dôvodnú žalobnú námietku, že Sociálna poisťovňa nemôže počítať penále od pôvodnej splatnosti dlžných súm poistného a príspevkov, ale až od splatnosti, ktorá nastane následkom porušenia podmienok pre povolenie splátok. Mal za preukázané, že žalobkyňa porušila povinnosť odvieť včas poistné a príspevky za mesiac november 2010, splatných dňa 30. decembra 2010, teda v čase, kedy splácala dlžné sumy poistného a príspevkov; v dôsledku toho došlo k zrušeniu povolenia splátok dlžnej sumy poistného a príspevkov priamo zo zákona. Dospel k záveru, že Sociálna poisťovňa postupovala správne, keď žalobkyni predpísala penále aj za mesiac január 2010 a február 2010, na ktoré sa pôvodne vzťahovalo povolenie splátok dlžných súm., avšak nezaplatením poistného a príspevkov za mesiac november 2010 dňa 30.12.2010 sa stala splatnou celá dlžná suma a správne orgány boli povinné vyrubiť penále tak, ako je to uvedené v ich rozhodnutiach. Žalobu preto zamietol.

Rozsudok krajského súdu napadla žalobkyňa včas podaným odvolaním namietajúc, že vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci. Poukázala na to, že spornou je otázka splatnosti dlžnej sumy poistného. Porušenie zákona vidí v tom, že podľa § 146 ods. 3 zákona č. 461/2003 Z. z. sa porušením podmienok splácania stáva splatnou celá dlžná suma. Na základe rozhodnutia o povolení splátok sa mení splatnosť dlžnej sumy na jednotlivé splátky. Následkom porušenia konkrétnej podmienky pre povolenie splátok v konkrétnom čase je splatnosť celého dlhu, ktorá nastáva v momente porušenia podmienok. Penále preto nemožno počítať od pôvodnej splatnosti dlžných súm, ale až od splatnosti, ktorá nastala v dôsledku porušenia podmienok povolenia splátok, t. j. od 30. decembra 2010.

Poukázala tiež na to, že podľa § 146 ods. 4 zákona č. 461/2003 Z. z. sa na povolené sumy splátok dlžných súm ustanovenie o predpísaní penále nepoužije.

Z uvedených dôvodov žalobkyňa žiadala, aby odvolací súd rozsudok krajského súdu zmenil, rozhodnutie žalovanej zrušil a vec vrátil žalovanej na ďalšie konanie. Súčasne žiadala, aby odvolací súd uložil žalovanej povinnosť zaplatiť žalobkyni trovy odvolacieho konania - trovy právneho zastúpenia vo výške 83,89 € a za zaplatený súdny poplatok vo výške 66 €.

Žalovaná vo vyjadrení k odvolaniu žiadala, aby odvolací súd rozsudok krajského súdu potvrdil. Poukázala na to, že vo svojom rozhodnutí podrobne odôvodnila, na základe akých skutočností predpísala žalobcovi penále v celkovej sume 19 783,43 € (správne malo byť uvedené „19 738,33 €“) a penále bolo predpísané v súlade so zákonom.

K žiadosti žalobkyne, aby bola žalovanej uložená povinnosť zaplatiť jej aj trovy súdneho poplatku v sume 66 € poukázala na to, že podľa § 4 ods. 1 písm. c) zákona č. 286/2012 Z. z. je súdne konanie vo veciach sociálneho poistenia oslobodené od súdnych poplatkov.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 O.s.p.) preskúmal napadnutý rozsudok a konanie mu predchádzajúce v medziach žaloby a v rozsahu odvolania bez nariadenia pojednávania (§ 214 ods. 2 O.s.p.), keď dospel k záveru, že nie sú splnené podmienky pre jeho potvrdenie alebo zmenu.

Predmetom konania je preskúmanie rozhodnutia žalovanej vo veci predpísania penále podľa § 240 zákona č. 461/2003 Z. z.

Žalobkyňa nezákonnosť rozhodnutia žalovaného namietala z dôvodu jeho rozporu s § 146 zákona č. 461/2003, keď nezákonnosť videla vo vyrubení penále odo dňa pôvodnej splatnosti poistného, pričom podľa jej názoru možno penále predpísať najskôr odo dňa 30.12.2010, kedy sa v dôsledku nezaplatenia poistného a príspevkov za mesiac november 2010 stala splatnou celá dlžná suma poistného, ktorej splátky boli povolené rozhodnutím pobočky č. 1101-48512-GC13/2010 z 23.09.2010.

Podľa § 143 ods. 2 zákona č. 461/2003 Z. z. poisťné, ktoré platí a odvádza zamestnávateľ, je splatné v deň určený na výplatu príjmov, ktoré sú vymeriavacím základom zamestnanca. Ak je výplata týchto príjmov pre jednotlivé organizačné útvary zamestnávateľa rozložená na rôzne dni, poisťné je splatné v deň poslednej výplaty príjmov zúčtovaných za príslušný kalendárny mesiac. Ak nie je taký deň určený, poisťné je splatné v posledný deň kalendárneho mesiaca nasledujúceho po mesiaci, za ktorý sa platí poisťné. Ak deň splatnosti poisťného pripadne na sobotu a na deň pracovného pokoja, poisťné je splatné v najbližší nasledujúci pracovný deň.

Podľa § 143 ods. 3 zákona č. 461/2003 Z. z. ak platba poisťného sa na účet Sociálnej poisťovne v Štátnej pokladnici uskutočnila oneskorene, poisťné sa považuje za zaplatené včas, ak

- a) pri platení bezhotovostným prevodom ako deň prevodu je uvedený posledný deň splatnosti poisťného podľa odseku 1 alebo 2,
- b) pri platení poštovou poukážkou sa poisťné poukázalo v posledný deň splatnosti poisťného podľa odseku 1 alebo 2.

Podľa § 240 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z. z. fyzickým osobám a právnickým osobám povinným odvádzať poisťné a príspevky na starobné dôchodkové sporenie, ktoré neodviedli poisťné a príspevky na starobné dôchodkové sporenie za príslušný kalendárny mesiac včas alebo ich odviedli v nižšej sume, Sociálna poisťovňa predpíše penále vo výške 0,05% z dlžnej sumy za každý deň omeškania odo dňa splatnosti poisťného a príspevkov na starobné dôchodkové sporenie do dňa, keď bola dlžná suma poukázaná na účet Sociálnej poisťovne v Štátnej pokladnici, zaplatená v hotovosti alebo do dňa začatia kontroly, ak tento zákon neustanovuje inak.

Podľa § 146 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z. z. Sociálna poisťovňa môže na základe písomnej žiadosti fyzickej osoby alebo právnickej osoby povinnej odvádzať poisťné povoliť splátky dlžných súm pre platobnú neschopnosť tejto osoby, ak dôvodne možno predpokladať, že v období nie dlhšom ako 18 mesiacov bude schopná zaplatiť dlžné sumy poisťného, a ak je už v čase rozhodovania o povolení splátok týchto dlžných súm schopná plniť odvodové povinnosti.

Podľa § 146 ods. 3 zákona č. 461/2003 Z. z. v prípade nedodržania termínu splátky určeného Sociálnou poisťovňou na jednotlivé splátky, zaplatením nižšej sumy jednotlivých splátok, ako určila Sociálna poisťovňa, alebo neplnenia odvodovej povinnosti stáva sa splatnou celá dlžná suma. Zaplatená suma poisťného, pokuty, penále a úroku sa použijú na zápočet pohľadávky Sociálnej poisťovne.

Podľa § 146 ods. 4 zákona č. 461/2003 Z. z. na povolené sumy splátok dlžných súm sa ustanovenie o predpísaní penále nepoužije.

Nebolo sporné, že rozhodnutím pobočky Sociálnej poisťovne č. 1101-48512-GC13/2010 z 23.09.2010 boli žalobkyni povolené splátky dlžných súm poisťného za mesiace december 2009, január 2010 a február 2010 (v celkovej výške 140 834,10 €), avšak v dôsledku toho, že žalobkyňa nezaplatila včas poisťné a príspevky za mesiac november 2010, podľa § 146 ods. 3 zákona č. 461/2003 Z. z. sa stala splatnou celá dlžná suma. Taktiež nebolo sporné, že poisťné a príspevky za jednotlivé mesiace boli pred povolením splátok v zmysle § 143 ods. 2 zákona č. 461/2003 Z. z. splatné v deň určený na výplatu príjmov, ktoré sú vymeriavacím základom zamestnanca.

Preskúvaným rozhodnutím žalovanej a pobočky Sociálnej poisťovne bolo penále predpísané za každý deň omeškania odo dňa splatnosti poisťného a príspevkov za obdobie január 2010, február 2010, apríl

2010, jún 2010, november 2010, január 2011 až apríl 2011 do dňa ich zaplataenia.

Krajský súd dospel k záveru, že Sociálna poisťovňa postupovala správne, keď žalobkyni predpísala penále aj za mesiac január 2010 a február 2010, na ktoré sa pôvodne vzťahovalo povolenie splátok dlžných súm, avšak nezaplatením poistného a príspevkov za mesiac november 2010 dňa 30.12.2010 sa stala splatnou celá dlžná suma a správne orgány boli povinné vyrubiť penále tak, ako je to uvedené v ich rozhodnutiach.

Zo žaloby však vyplýva, že žalobkyňa namietala nezákonnosť predpísania penále z dlžnej sumy poistného vo vzťahu k obdobiu január 2010 a február 2010. Namietala, že penále nemalo byť predpísané odo dňa 11.02.2010, resp. od 11.03.2010, teda od dátumu pôvodnej splatnosti poistného podľa § 143 ods. 2 zákona č. 461/2003 Z. z., ale až od 30.12.2010, teda odo dňa, ktorým sa v podľa § 146 ods. 3 tohto zákona stala splatnou celá dlžná suma, na ktorú sa vzťahovalo povolenie splátok.

Spornou medzi účastníkmi je tak právna otázka, od ktorého dňa mohlo byť penále z poistného predpísané - či od splatnosti podľa § 143 ods. 2 zákona č. 461/2003 Z. z. (za mesiace január a február 2010 od 11.02.2010, resp. od 11.03.2010), alebo až od 30.12.2010, ktorým sa stala splatnou celá dlžná suma, ktorej splatenie v splátkach bolo povolené rozhodnutím pobočky z 23.09.2010.

Z odôvodnenia rozsudku krajského súdu nevyplýva, na základe akých úvah dospel k záveru, o tom, ktorý deň je dňom splatnosti poistného v prípade, ak po povolení splátok poistného došlo v dôsledku neplnenia odvodovej povinnosti k splatnosti celej dlžnej sumy, na ktorú sa vzťahovalo povolenie splátok. Nedostatok tejto úvahy spôsobuje nepreskúmateľnosť jeho rozsudku a má za následok odňatie možnosti účastníka konať pred súdom. Odvolací súd pritom nie je oprávnený nahradiť tento nedostatok odôvodnenia rozsudku krajského súdu, keďže v opačnom prípade by odňal účastníkom právo na dvojinstančné súdne konanie.

Z uvedených dôvodov odvolací súd rozsudok krajského súdu podľa § 250ja ods. 3 veta druhá O.s.p. v spojení s § 221 ods. 1 písm. f) a ods. 2 O.s.p. zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie, v ktorom znovu preskúma rozhodnutie žalovanej z hľadiska spornej právnej otázky. V novom rozhodnutí znovu rozhodne aj o náhrade trov konania, vrátane trov konania odvolacieho, ako aj o vrátení súdneho poplatku.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.